

212/2009 Sb.

Zákon

ze dne 9. června 2009,

Kterým se zmírňují majetkové křivdy občanům České republiky za nemovitý majetek, který zanechali na území Podkarpatské Rusi v souvislosti s jejím smluvním postoupením Svazu sovětských socialistických republik

Vyhlášeno dne 20. července 2009, datum poslední novelizace 7. listopadu 2017

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

§ 1

Předmět zákona

(1) Tento zákon upravuje způsob zmírnění majetkových křivd (dále jen „vypořádání“) občanům České republiky za nemovitý majetek, který zanechali jako státní občané Československé republiky na Podkarpatské Rusi v souvislosti s jejím smluvním postoupením Svazu sovětských socialistických republik¹⁾.

(2) Zákon se nevztahuje na nemovitý majetek právnických osob ani nemovitý majetek, který tito občané do právnických osob vložili. Zákon se rovněž nevztahuje na ostatní majetkové podíly těchto občanů v právnických osobách ani na cenné papíry a pohledávky splatné na Podkarpatské Rusi.

(3) Zákon se nevztahuje na žádné věci movité.

§ 2

Podkarpatská Rus

(1) Podkarpatskou Rusí se rozumí podle § 3 Ústavní listiny Československé republiky bývalý nedílný celek území Československé republiky v hranicích ke dni 29. září 1938, který byl na základě smlouvy ze dne 29. června 1945 postoupen Svazu sovětských socialistických republik²⁾. Podle právních předpisů o organizaci politické správy Československé republiky jde o území Země Podkarpatoruské³⁾.

(2) Hovoří-li se v právních předpisech publikovaných ve Sbírce zákonů a nařízení republiky Československé, ve Sbírce zákonů republiky Československé nebo v Úředním listě republiky Československé po 4. dubnu 1945 o Zakarpatské Ukrajině, má se tím na mysli Podkarpatská Rus podle odstavce 1.

Oprávněná osoba

(1) Oprávněnou osobou je fyzická osoba, která splňuje následující podmínky:

- a) byla státním občanem Československé republiky⁴⁾ ke dni 29. června 1945 nebo toto občanství získala na základě souhlasu Ministerstva vnitra s opcí pro československé státní občanství podanou ve lhůtě do 1. března 1946⁵⁾,
- b) je občanem České republiky ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona,
- c) zanechala v období od 29. září 1938 na Podkarpatské Rusi svůj nemovitý majetek a pozbyla jej do 23. května 1945⁶⁾, nebo zanechala, anebo pozbyla svůj nemovitý majetek na území Podkarpatské Rusi v souvislosti se smluvním postoupením tohoto území Svazu sovětských socialistických republik (dále jen „nemovitost“) a je schopna tyto skutečnosti doložit způsobem uvedeným v § 6 tohoto zákona.

(2) Naplní-li oprávněná osoba podmínky uvedené v odstavci 1, má na vypořádání a jeho vyplacení nárok. Řádně a včas uplatněný nárok, pokud o něm nebylo rozhodnuto nebo pokud ještě nedošlo k výplatě vypořádání, přechází v případě úmrtí oprávněné osoby jen na osoby uvedené v odstavci 3. Nejsou-li tyto osoby, pak nárok zaniká.

(3) Zemřela-li fyzická osoba splňující podmínky odstavce 1 písm. a) a c) nebo byla prohlášena za mrtvou a byla v den smrti nebo v den, k němuž byla prohlášena za mrtvou, občanem Československé republiky, Československé socialistické republiky, České socialistické republiky nebo České republiky, jsou dále oprávněnými osobami její manžel a děti, každý z nich stejných dílem, pokud jsou ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona občany České republiky.

(4) Zemřelo-li dítě, které je oprávněnou osobou podle odstavce 3 a které řádně a včas uplatnilo nárok podle § 5 odst. 1, před tím, než bylo o jeho nároku rozhodnuto nebo než mu bylo vyplaceno vypořádání, jsou oprávněnými osobami jeho děti, pokud jsou ke dni nabytí účinnosti tohoto zákona občany České republiky, a to každé z nich stejným dílem; to neplatí, bylo-li již vypořádání v celé výši podle § 7 vyplaceno jiným oprávněným osobám.

(5) Oprávněným osobám podle odstavce 3 a 4 se vypořádání podle tohoto zákona poskytne i v případě, že oprávněná osoba podle odstavce 1 nesplňuje podmínky státního občanství podle odstavce 1 písm. a), protože zemřela v období od 29. září 1938 do 29. června 1945, nebo byla prohlášena za mrtvou v důsledku rasové perzekuce, nebo zapojení do odbojové činnosti, a den úmrtí byl stanoven v období od 29. září 1938 do 29. června 1945, pokud ke dni smrti nebo prohlášení za mrtvou je takovou osobu možné považovat za československého státního občana a tato osoba by splnila podmínku uvedenou v odstavci 1 písm. c).

(6) Státní občanství oprávněné osoby k Československé republice prokáže oprávněná osoba listinou nebo jejím ověřeným opisem, která má podle současného právního řádu charakter veřejné listiny⁷⁾.

Povinná osoba

(1) Povinnou osobou pro vypořádání a jeho vyplacení je stát. Za stát jedná Ministerstvo vnitra jako příslušná organizační jednotka státu.

(2) Povinná osoba rozhoduje o vypořádání v řízení na návrh oprávněné osoby. Na řízení podle tohoto zákona použije povinná osoba, pokud tento zákon nestanoví jinak, správní řád⁸⁾). Stát je účastníkem správního řízení podle tohoto zákona.

(3) Náklady na vypořádání hradí stát.

§ 5

(1) Nárok je nutné uplatnit písemnou žádostí (§ 6) podanou povinné osobě nejpozději do 31. prosince 2013, jinak nárok zaniká.

(2) Nárok oprávněné osoby podle § 3 odst. 4 je nutné uplatnit písemnou žádostí (§ 6) podanou povinné osobě nejpozději do 30. června 2018, jinak nárok zaniká.

(3) Řízení provedené povinnou osobou podle tohoto zákona je osvobozeno od poplatků.

(4) Peněžní částka za vyplacené vypořádání nepodléhá dani z příjmů fyzických osob, nezahrnuje se do vyměřovacího základu pro výpočet pojistného na veřejné zdravotní pojištění ani do příjmu rozhodného pro určení sociálních dávek.

§ 6

Uplatnění nároku

(1) Nárok na vypořádání uplatní oprávněná osoba formou písemné žádosti s přílohami podanou ve lhůtě podle § 5 odst. 1. V žádosti oprávněná osoba uvede vedle svých nacionálií i údaje o nemovitosti, za kterou odškodnění žádá, a popis konkrétní události, která vedla k zanechání nemovitosti na Podkarpatské Rusi.

(2) K žádosti oprávněná osoba přiloží

a) listiny prokazující státní občanství podle § 3,

b) kopii platného občanského průkazu prokazující občanství České republiky,

c) popis nemovitosti a jejího příslušenství kupříkladu údaji o katastrálním území, čísle knihovní vložky, druhu nemovitosti, zastavěné ploše, roku výstavby, výměře pozemků, účelového určení pozemků, spoluvlastnických poměrech,

d) přihlášku k náhradě, kterou je povinný soupis nemovitého majetku podle zvláštních právních předpisů⁹⁾).

(3) Přihlášku k soupisu nemovitého majetku podle odstavce 2 písm. d) lze nahradit kupní nebo darovací smlouvou anebo listinou prokazující vlastnictví nemovitosti oprávněnou osobou a prokazující její ocenění nebo cenu. Listiny musejí mít podle současného právního řádu charakter veřejné listiny⁸⁾). Smlouvy nebo listiny podle tohoto odstavce musejí být datovány nejpozději dnem 29. června 1945.

(4) Pro označení politických nebo samosprávných okresů, katastrálních území, obcí, osad nebo míst může v žádosti oprávněná osoba použít úřední názvy, místní a pomístní názvy platné nebo používané v letech 1919 až 1945.

(5) Listiny nebo jejich ověřené kopie, které oprávněná osoba přiloží k žádosti mohou být i v jazyce maďarském, slovenském nebo ukrajinském.

(6) Ocenění nebo cenu nemovitosti prokáže oprávněná osoba přihláškou k náhradě⁹⁾, kupní, darovací nebo obdobnou smlouvou nebo listinou, která má podle současného právního řádu charakter veřejné listiny⁷⁾.

§ 7

Výše a způsob vypořádání

(1) Vypořádání vyplácí oprávněné osobě povinná osoba v penězích.

(2) Výše vypořádání se určí z ceny nemovitosti, která je uvedena v přihlášce k náhradě⁹⁾, vynásobené indexem 10.

(3) Nelze-li takto výši odškodnění určit, použije se ocenění nebo cena nemovitosti uvedená ve smlouvě nebo listině uvedené v § 6 odst. 3 vynásobená indexem 10. Je-li v těchto smlouvách nebo listinách uvedeno více rozdílných ocenění nebo cen, použije se pro určení výše odškodnění smlouva nebo listina s pozdějším datem.

(4) V případě, že oprávněná osoba byla již odškodněna podle dosavadních právních předpisů a podala žádost o odškodnění podle tohoto zákona, bude výše odškodnění stanovena jako rozdíl částky vypočtené podle odstavců 2 a 3 a částky odškodnění vyplacené oprávněné osobě podle dosavadních právních předpisů.

(5) Výše vypořádání nesmí převýšit celkem částku 2 000 000 Kč, a to i v případě, je-li více oprávněných osob.

§ 8

Vypořádáním podle tohoto zákona nejsou dotčena práva oprávněných osob domáhat se zmírnění majetkových křivd nebo odškodnění vůči jiným státům.

§ 9

Přechodné ustanovení

Poprvé lze oprávněné osobě vyplatit vypořádání dne 4. ledna 2010.

§ 10

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. října 2009.

Vlček v. r.

Klaus v. r.

Fischer v. r.

¹⁾ Vládní nařízení č. 61/1945 Sb. z. a n., o přípravě opce podle smlouvy mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o Zakarpatské Ukrajině ze dne 24. srpna 1945.

²⁾ Smlouva č. 186/1946 Sb. z. a n., mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o Zakarpatské Ukrajině.

³⁾ Například zákon č. 125/1927 Sb. z. a n., o organizaci politické správy.

⁴⁾ Například ústavní zákon č. 236/1920 Sb. z. a n., kterým se doplňují a mění dosavadní ustanovení o nabývání a pozbývání státního občanství a práva domovského v republice Československé, ústavní zákon č. 152/1926 Sb. z. a n., o udelení štátného občanstva československého niektorým osobám.

⁵⁾ Vládní nařízení č. 61/1945 Sb. z. a n., ve znění vládního nařízení č. 21/1946 Sb. z. a n.

⁶⁾ Dekret prezidenta republiky č. 5/1945 Sb. z. a n., o neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nesvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců, kolaborantů a některých organizací a ústavů.

Zákon č. 128/1946 Sb. z. a n., o neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nesvobody a o nárocích z této neplatnosti a z jiných zásahů do majetku vzcházejících, ve znění zákona č. 79/1948 Sb. z. a n.

⁷⁾ § 134 občanského soudního řádu.

⁸⁾ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění zákona č. 413/2005 Sb.

⁹⁾ Vládní nařízení č. 8/1947 Sb. z. a n., o soupisu československého majetku na Zakarpatské Ukrajině.

Zákon č. 42/1958 Sb., o úpravě některých nároků a závazků souvisejících se sjednocením Zakarpatské Ukrajiny s Ukrajinskou sovětskou socialistickou republikou.

Vyhláška č. 159/1959 Ú. l., o vnitrostátním vypořádání některých nároků podle zákona č. 42/1958 Sb., týkající se Zakarpatské Ukrajiny.